

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hettől és ünnepek utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kérésre visszaküldi a kéziratokat, ha megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 9.

A vasárnapi programbeszéd.

A nagyváradai szabadelvűpártnak új képviselőjelöltje van. Két évtizeden át nem is gondolt az a párt másra, mint az öreg generálisra, néhai való Tisza Kálmánra. Törhetetlenül ragaszkodtak hozzá akkor is, mikor az egykori hatalmas generálisból egyszerű szürke közkatona lett. Azt sem vették észre, hogy megkopott a népszerűsége, akkor is jelölték, mikor már nem nyújthattak evvel neki mandátumot és dicsőséget...

Most új név került a váradai liberális párt lobogójára. Aki eddig vezére, elnöke volt a pártnak, annak nevével indul a választási küzdelembe.

Az új jelölt régi vezéralakja Nagyvárad közéletének. Erősen liberális irányával — az egyházpolitikai küzdelmek idején is vezérszónoka volt pártjának — nem értettünk egyet soha, de egyénisége köztiszteltetben áll, munkássága a városi és társadalmi ügyekben minden oldalról elismerést vívott ki számára.

Hlatky tegnap fejtette ki pártja előtt programbeszédét, amely kevés újat nyújtott.

Ismételten hangoztatták ugyan a gyűlésen, hogy a szabadelvűpárt vezérei nem a frázisok, hanem a munka emberei, — Hlatky Endréről el is kell ismerni ellenfeleinek is, hogy egész életében a munka embere volt, de politikai programbe-

szédből mégis várnak egyet-mást az emberek. Ott bizony nemcsak jogász emberek ülnek, hanem polgárok is, akik közül egyiket-másikat elhódítani, megnyerni, vagy gondolkodásában megerősíteni kell.

Az obstrukció által okozott hátrányok eltorzítása, a házszabályrevízió által teremtett politikai helyzet ismertetése száraz, kormányparti sablon szerint készült dolog. Régi magánjogi törvényeink reformálásának ígéretése jogász emberre vall, de inkább valami igazságügy miniszteri programbeszédébe való. Közgazdasági, kulturális, nemzeti irányeszmé alig volt benne, még közigazgatási is kevés.

Egy volt hatásos, igazán odaváló részlet, amelyben azt ígéri, hogy mint megválasztott képviselő sokat tenne a város érdekeiért. És ő, aki ismeri ügyeinket tehetne is eleget. Rá is férne erre a városra, amelyiknek 20 éven át, Tisza Kálmán volt a képviselője.

Jó hatással volt a beszédnek objectív hangja is. Mindvégig higgadt volt, szenvedélyeket nem kellett, sőt választóit is kérte, hogy őrizzék meg a higgadtságot a választási harcok alatt.

Ez okos dolog volt, szükség is van rá, mind a két oldalon.

* * *

Tudósításunk a vasárnapi zászlóbontásról a következő:

Hlatky Endre jelölése.

A nagyváradai szabadelvűpárt vasárnap délelőtt tartotta a Csarnok nagytermében alakuló és jelölő közgyűlését, amelyen Hlatky Endrét

kiáltották ki a kormánypart nagyváradai képviselőjelöltjéül.

A közgyűlésen mintegy 300—400-an vettek részt választók és érdeklődők, köztük igen sok városi, megyei és állami tisztviselő.

Dr. Hoványi Géza pártalelnök nyitotta meg a közgyűlést. Örömet fejezte ki, hogy a szabadelvűpárt elnöksége nevében megköszönheti az eddigi bizalmat s a megbízatást leteszi. Kéri, hogy az újraalakuláshoz korelnököt válasszanak.

Száhlender Károly, mint korelnök, elfoglalta az elnöki széket s felhívta a pártot az újjászervezkedésre s elnök választásra.

A jelen voltak zájosan éljenztek dr. Hoványi Gézát, azonban még mielőtt az elnök választásra vonatkozólag határoztak volna,

dr. Márkus László kért szót. Egészséges szervezet kell, csak így lehet egészséges politikai párt, ugymond. Az egyéni érdeket alá kell rendelni a párt érdekének. A párt belül intenzív, kívül extenzív legyen, különösen most, mikor Hlatky Endre nevével indul a párt a küzdelembe. Indítványozza, hogy a párt elnökévé dr. Hoványi Gézát válasszák meg. Hosszasan éljenztek ezután dr. Hoványi Gézát, akit

Száhlender Károly korelnök üdvözölt, mint a párt új elnökét. Kívánja, hogy munkálkodásának a párt élén, eredménye legyen s a párt az elvesztett pozíciót visszanyerje.

Dr. Hoványi Géza köszöni a megtiszteltést. Érti ereje csekélységét, de hiszi, hogy a párttagok odaadó támogatásával sikerül eredményt elérni. Most különösen szüksége van a párt egységes munkájára, hogy a szabadelvűpárt elfoglalja Nagyváradon azt a pozíciót, melyet megérdemel. Nem frázisok egyenetlenségek felszínrehozása, hanem az ország közigazdasági boldogulása a párt vezérelve. Ezen az alapon a szabadelvűpárt működése üdvös és hatásos lesz. (Éljenzés.)

Dr. Friedländer Samu kezdett ezután beszélni, de eleintén türelmetlenül hallgatták és sürgették a szervezkedést. Méltatta Hlatky

visszatér a gyomorhoz, a honnan szerelme is kiindult. Ha majd testét a tudósok előkapálják:

Nem is tudják majd,
 Hogy az a penésztelep
 Mennyit nem érzett, gondolt —
 — És mily sokat evett! . . .

Nem tudni, vajjon ezt is ama jó dalok közé sorolta-e a szerző, melyeket szerteszét fognak dalolni!

Ehhez pompásan illik, a mit a Feltámadás cz. versben mond egy feltámadott alak:

Én milliomos voltam,
 Minden jót megköstöltem,
 A lét kolbász (1) megettem,
 Min magam átalettem.

De gyomrom elrontottam;
 Még egyszer jóllakék
 S egy szép nap az evésről
 Örökre leszokék . . .

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kagylógyöngyök.

(Egy fura verskötetről.)

»Nem vagyok szegény, mert gyémánt van fejemben s arany az ajkamon.« Ez egy kötet vers mottója. S a verseket írta — talán Petőfi? Oh nem! Petőfi nem mert ilyen jeligét választani. A szerző: Homonnai (Hartmann) Albert (Adolf). »Jó dalaim! . . . Majd ha szívem kihült s kihál a nemzedék, dalolnak szerieszt, de azt se tudják, ki voltam, sem hogy mennyit szenvedék.« Ezt nem Arany, Vörösmarty ígéri önmagának: hanem Homonnai. Pedig lehet, hogy ő szenved; de még inkább szenved verseinek olvasója.

Ime Homonnai halhatatlan, gyémánt-szerelme:

Megszerettem én is egy ily angyalt,
 Titkon kísértem lépteit,

S midőn őt egyszer enni láttam,
 Sirtam teljes három napig.

Nem megható ez a szerelmi fájdalom?
 Egy-két verssel tovább megszólítja a fát,
 mely alatt hűtlenné vált kedvese esküdtött:
 »Ó fa!« S a fa felel:

» . . . nagylelkű leszek:
 S ágam legszebbikére
 Magad felkötheted.«

Ez is költői arany és gyémánt. Pedig kár volna e sorsért, mert odább már ez következik:

Leveled szenvedélyes,
 Ég, lángol és tüzel;
 Diesérsz, áldasz, magasztalsz
 S Istennek nevezel.

Nem is sok; méltó a kötet mottójához.
 Kár, hogy a szerző annyit megenged, hogy ő nem volna jó Istennek.

Mikor aztán önmagával eleget foglalkozott,

Választási ZÁSZLÓKAT

DIÓSY FERENCZ cégfestő és zászlókészítő Nagyvárad, Olaszai Fő-utca, továbbá Kiss Dávid és Társa dohány-tözséjében ***** Telefon 440

és jelvényeket teljesen felszerelve bármely mennyiségűt 6 óra alatt készít és szállít legjutányosabb árban

Endre eddigi érdemeit, akinek jelölése a polgárság szívéből fakad. Hlatky Endre távozik a párt éléről, de maradjon meg disznek. Indítványozza, hogy Hlatky Endrét a párt diszelnökéül válaszzák meg. (Éljenzés.)

Elnök Hlatky Endrét a párt *diszelnökéül* megválasztottnak jelentette ki.

Ezután pártalelnökké megválasztottak:

Reismann Mór, Konrád Márk dr, Ullmann Sándor, Mezey Mihály, Huzella Gyula.

Jegyzőkké: dr Radó Ignác, Ullmann Félix, Gyémánt Jenő, Thury Kálmán, Adorján Ármán dr, Puskás Béla dr, Barta Dezső dr, Teleszky Béla, dr, Tóth Ferencz dr, Örley Dénes dr, Markovits Sámuel, Wawrek Kálmán, Ardeleán Jusztn, Bíró Lajos, Schönberger A. Ármán, Bulk Kornél, Salamon Benedek.

A nagy választmányt 100 tagból alakították meg.

A szervezkedés befejezése után dr *Hoványi Géza* elnök indítványára Hlatky Endrét a szabadelvűpárt *képviselőjelöltjéül* kikiáltották s küldöttség által hívták meg a közgyűlésbe.

Mig a küldöttség a jelölnél járt, dr *Hoványi Géza* bejelentette, hogy a párt irodája Kossuth Lajos-utcán a régi rendőrségi épületben van s a párttagok minél tömegesebben keressék azt fel naponta délután 5 óráig; itt mindenki felvilágosítást nyer. — Bejelenti továbbá hogy czélszerűnek látná, ha a fehér asztalnál is összejönne az eszmecsere. A pártvacsera szerdán, január 11-én este lesz a Fekete Sasban. Kéri, hogy azon minél tömegesebben jelenjenek meg a párttagok.

Hlatky Endre üdvözlése,

Zajos, hosszas éljenzés hangzott fel, mikor Hlatky Endre a terembe lépett, ahol dr *Hoványi Géza* pártelnök üdvözölte s tudtára adta, hogy a jelöltséget a párt felajánlja részére. Két szempont vezérelt bennünket — ugymond — midőn a te személyed felé fordultunk. Az első az, hogy a te kipróbált hazafiságod a *szabadelvű irányban* fogja lobogtatni zászlónkat, a másik az, hogy mint *városi közéletünk* buzgó harciosa legjobban tudod és

S most újra élni — ah!
Ej! békén hagyjatok . . .
Itt nincs gyomorrontás és
Nincsenek hasbajok! . . .

Homonnai ezzel megteremtette ad notam hastáncz a *hasköltészetet*. Kedves egészségére — de már az ellen a jóízű tiltakozik, hogy ezeket hallhatatlan kagylógyöngyöknek czimezze a szerző. Rossz vicznek megjárja.

Ilyen a kötet 99 százaléka. Izléstelen bombasztok, komikus pózolás. Rendre — utasítja az Uristent, lenézi az egész világot (önmagát és a gyomort kivéve), ezután elkezd zokogni és minden páratlan versben megkérdi önmagától: miért omolnak könnyei? A páros versek felelnek: mert ő, Homonnai kivételes lény. A versek technikája is fejletlen, tökéletlen, mint a témák.

Hogy mégis ily bőven foglalkoztunk e kötetel, oka az a néhány vers amely tehetséget árul el. Nem égig rugaszkodó, csak igen-igen köznapis tehetséget, amelyből még lehet egyéb is, ha például nem az égbe készül, hanem csak távgyalogol. Higyje el Homonnai, így tovább eljut, mint Pegazuson. Ha verset ír, erős önbizalmat gyakoroljon s ha okvetlenül új irányt akar törni, először számoljon le vele, van-e hozzá ereje. E nélkül az annak idején sokat hitdetett *„Én* című verskötet sorsára, a megmosolygásra jut minden munkája, amint most jutnak *hasköltészeti kagylógyöngyei*.

Elektrotechnikai Mérnöki Vállalat

Fő-utca Moskovits-fele ház.

Széchenyi szállodával szemben

TELEFON 509.

TELEFON 509.

Steiner Ernő, okl. mérnök. Nagyvárad.

Villamos világítási cikkek.

érzed, hogy mire van a városnak szüksége. Teljes biztosíték ez nekünk arra nézve, hogy elveink általad hűen és igazán lesznek képviselve. A te munkásságod nem lesz a frázisok egyenetlenségét szító munkája, hanem az ország igaz érdekeinek hűséges szolgálása. Midőn felkérlek a jelöltség elfogadására, kérlek arra is, hogy nézeteidet a párt előtt kifejtteni sziveskedjél. (Éljenzés.)

A programbeszéd.

Hlatky Endre az üdvözlés után a következőkben mondotta el programbeszédét:

Hlatky Endre programbeszéd.

Mélyen tisztelt polgártársaim!

A programbeszéd kezdete rendszerint az, hogy a polgártársak bizalmát a jelölt megköszöni. Ezt teszem én is. Ne méltóztassék sablonos nyilatkozatnak tekinteni, hanem méltóztassék úgy venni, amint szívéből jön: hogy nem ismerem és nem tudok képzelni nagyobb megtiszteltetést mint azt, mikor polgártársai odaállanak a polgár elé és azt mondják: te vagy az akire bizonnyal akarjuk az ország nagy érdekeinek képviseletét. (Éljen! Éljen!) Teljes lelkemből átérzem én ennek az óriási nehézségeit, sőt töprengtem, vajjon vehetek e bátorságot — akkor is, ha a közbizalom megnyilatkozik velem szemben — vállalkozni egy olyan nehéz feladatra, a melynek a megoldása óriási nehézségekbe ütközik.

De mégis elhatároztam a jelölés elfogadását. Elhatároztam azért, mert ezzel a várossal évtizedek munkássága fűz össze, mert összefűz vele szüleim és nagyszüleim élete és munkássága, mert a szabadelvűpárthoz is harmincz esztendő köt. Természetesen tudom, hogy mennyi gondolat, mennyi követelés, mennyi kívánság szokott sorakozni ilyenkor a jelölttel szemben. Érzem én a követelések előtt a gyengeségemet. Nem becsülöm én magamat túl (Éljen! Éljen!) Nagyon is érzem, hogy ezzel a bizalommal szemben oly kicsiny vagyok (nem áll!), hogy könyörögnöm kell: ha csakugyan megválasztatnék (meglesz! biztos!), nézzék bennem a gyenge embert, de azt, akinek minden igyekezete nem lesz más, minthogy az ország érdekében tegyen meg mindent, a mit megtehet és hogy ennek a városnak az érdekében tegyen meg mindent, ami erejétől telik.

Vannak, akik azt mondják, hogy az országgyűlési képviselő csak az országos érdekekre van hivatva felügyelni. De én úgy érzem, hogy az országban, amelynek érdekeit istápolja a képviselő, első sorban benne kell lennie annak a kerületnek, amely őt megválasztotta. Minden szívdobbanása kell hogy együtt érezzen városával. — Ha a közbizalom az én nevetem hozná ki győztesen a választási urnából, — nem merem mondani, hogy én ennek mindenben meg tudok felelni. De ígérem, hogy minden igyekezetem az lesz, hogy megfeleljek az Önök bizalmának és a kitüntetésnek, melyben részesítettek. De ha nem választanának meg — ki kell jelentenem — a hála és szeretet érzete szívémben e város lakossága iránt mégis soha meg nem fog szünni. Nem tudom, kitüntetésük eredménye az lesz e, hogy megválasztatom, de meg vagyok róla győződve, hogy a szabadelvűpárt nem az én személyem miatt, hanem elveinek hódító erejénél fogva győzni fog. (Éljen! Éljen!)

Méltóztassék nekem megengedni, hogy az elmondottakon kívül még egy pár szót szóljak. (Halljuk! Halljuk!) Nem kell hangoztatnom, hogy a szabadelvűpárt zászlajára írott elvek azok, amelyek alapján én állottam, állok és maradok mindaddig, míg ezek az elvek a haza

érdekeit szolgálják. Ezekre az elvekre, ezekre a programpontra egyenként kiterjeszkedni felesleges. Fel kell azonban említenem azt, hogyan jutottunk el odáig, hogy öt éves országgyűlési ciklus befejezése előtt a választási urnához kell lépünk.

Soha én senkinek hazafiasságában nem kételkedtem. A tényeket elítélem, ha véleményem szerint helytelenek és törekszem velük szemben az ország valódi érdekeit megvédeni. Nem kételkedem tehát azoknak a hazafiasságában sem, akik a mai állapotok előidézték.

1867. óta az első sorban közjogi kérdések domináltak közéletünkben. A közjogi kérdések sokszor háttérbe szorították legfontosabb ipari kereskedelmi és más érdekeinket. Ebből folyt ugyyszólván, hogy öt évvel ezelőtt az obstrukció, a mely idővel oda juttatta a képviselőházat, hogy munkára és dologra teljesen képtelenné vált. Az ellenzék most arról beszél, hogy a jogfolytonosságot kell fenntartani és a házszabályt megsérteni nem szabad. Ugyanezek az urak azok, a kik az országot belevitték az exlexbe: — a jogfolytonosság és a szent házszabály czimén.

Az első exlexet még remegve várta az ország. Ma már ott tartunk, hogy az exlexet rendes állapotnak tartjuk. A kik ezt előidézik, azok kevés igazsággal szónokolhatnak a jogfolytonosság mellett.

Törvénytelenégről beszélnek és a házszabály szentségéről. Hát a technikai obstrukció nem törvénytelen és nem kijátszása a házszabálynak?

A képviselőház célja a tanácskozás és törvények hozatala. A ki ezt meggátolja az követ el törvénytelenéget. Pedig az obstrukció meggátolta. Az ex-lex képtelen helyzeteket teremtett az egész országban, az adózás terén is súlyosak a hatásai. A technikai obstrukciót ki kell irtani, mert nem szabad husz ember kezében hagyni azt a hatalmat, hogy évekig meggátolhassa a törvényhozás munkáját. Ez a parlamentárizmus teljes tönkretétele. (Mártonffy Bogdán: Lábbal tiprása.) jól méltóztatik mondani: lábbal tiprása.

Többször hivatkozott Tisza István gróf (Viharos éljenzés.) Lengyelország sorsára. Az, hogy nálunk nem egy ember nyepozvolim-ját tartja tel az országot, hanem husz ember technikázása, az nem változtat azon a szomorú sorsán, amelyre jutunk, ha ezeken az állapotokon nem segítünk. Így érzi ezt a kormány, így a szabadelvűpárt. Ezért indítványoztak bizottságot a házszabályrevízió kidolgozására, — azt is obstrukció követte. Hát ha ezt türi az ország, akkor a formát megmentheti, de a lényeg elveszett. A forma megmaradhat, de Magyarország oda lesz.

A kormány a legtávolabbról sem akarja a szólásszabadságot korlátozni. A kormány házszabályreformja csak a költségvetés elintézését akarja időhöz kötni, olyan kérdéseket, amelyek például Angliában nem is kerülnek minden évben az országgyűlés elé. A kormány csak a parlamentárizmust akarja megmenteni és mi ebben a törekvésében támogatni fogjuk, akármit rikoltna is felénk a czirkulusaiban bántott féltékenység és harag. Hozzá vagyunk szokva a piszkolódáshoz. Hiszen újabban a legkisebb cím a mit felénk röpitenek az, hogy „gazember.” Pedig a hazafiasság senkinek sem privilegiuma. Nincs szabadelvűpárti ember, aki a hazafiasságban hátrább állna, mint akármelyik ellenzéki. (Ugy van! Lelkes éljenzés!)

A parlament szomorú állapotai eredményezték azt is, hogy egymásután buktatta meg a kisebbségi presszió a kormányokat. Így akarja most Tisza Istvánt is megbuktatni a kisebbségi presszió.

IZZÓLÁMPÁK.

MODERN

CSILLÁROK NAGY RAKTÁRA.

Költségelőirányzatokkal . . . . .

. . . . . szívesen szolgálunk,

Elvállalja villamos világítási be-
rendezések, elektromotorok-, táv-
beszélők-, jelző-készülékek stb.

Mérnöki és mindeme szakba vágó tervezé-
sek és munkálatok műszakilag tökéletes
kivitelt.

De ez most nem fog sikerülni. Tisza István, a mint mondani szokás, erős kézzel fogta meg a kormányt és abban a meggyőződésben, hogy az eddigi rendszer a parlamentáris tönkretételére vezet, a nemzettől kér felhatalmazást arra, hogy ezen az állapoton változtasson. A nemzet mellé állott. Ha ő győz, akkor ismét dolgozhatik a képviselőház a haza javára.

Bebizonyította Tisza István, hogy ő valóban dolgozni akar a parlamenttel. Alig egy év óta miniszterelnök; ennek az időnek jó részét lefoglalta az obstrukció és mégis mennyi hasznos alkotást, nagy eredményt köszönhetünk már ennek a kormánynak. Az alatt az idő alatt csak, míg a parlament úgy szólván lélegzethez jutott, szavazta meg a kormány előterjesztésére a képviselőház: az állami alkalmazottak fizetési pótlékát, a községi és körjegyzők, a vasuti alkalmazottak fizetésrendezését. Nagyon fontosak ezek a javaslatok. Közigazgatási és bírói karunk kezében nagy érdekeink vannak. Olyan helyzetbe kell őket hoznia az államnak, hogy gond és baj nélkül élhessenek hivataluknak.

Emelhetők természetesen kifogások is az eddigi rendezés ellen. De ezeket a javaslatokat a kormány is csak ideigleneseknek jelentette ki; maga a trónbeszéd is kifejezi, hogy a rendezés csak ideiglenes. A véglegesítés sok panaszt fog eltüntetni és a kormányra bizalommal lehet számítani a tisztviselők jogos igényeinek kielégítése tekintetében.

Ismerem magam is a sérelmeket; így például a bírakra sérelmes osztályba sorozást, de meg vagyok róla győződve, hogy mindez orvoslást nyer. — Természetesen ehhez munkaképes parlament kell.

Óriási jelentőségű a kormány által elért eredmények között a magyar katonai nevelés is. Nagyon fontos a kormány beruházási programja is. Ezek mind azt mutatják, hogy a kormány és a szabadalvűpárt az ország igaz érdekeit szolgálják.

Az ellenzék 67 óta folytonosan követelte a honvédtüzérséget. Tisza István most bejelentette, hogy meglesz a honvédtüzérség és egyszerre nagy hidegséggel fogadják. — Én azt hiszem, ennek a hidegségnek nincs más oka, mint épen az, hogy az az ember, aki megmutatta velük szemben is erős kezét, most olyan vimányokat hoz, amelyek előtt el kell némulni. Az ellenzék támadja és csökkenti igyekszik a két éves katonai szolgálat eszméjét is. Ez a törekvés nem fakad a meggyőződés tiszta forrásából. (Ugy van! Helyes!)

Nem akarom azt mondani tisztelt polgártársaim, hogy az országgyűlésen — ha megválasztatom — én ezt vagy azt fogom tenni. De hangoztatnom kell azt a meggyőződésemet, hogy a kormánynak és a szabadalvűpártnak el kell követnie általában mindent a kereskedelem és ipar, különösen pedig a vidéki kereskedelem és ipar fellendítésére. Politikai, gazdasági, kulturális szempontok követelik a vidéki centrumok fejlesztését. Tudjuk, hogy tervbe van véve a városok állami támogatása. Ez mindenképpen helyes és szükséges dolog, mert az erős városokra szüksége van az államnak. Ilyen városi kérdéseket természetesen kötelességemnek ismerném szolgálni a törvényhozásban már csak azért is, mert szívem minden dobbanásával össze vagyok és leszek forrva ezzel a várossal.

Az országgyűlésre sok munka vár. Hatvanhét óta sok új törvény lépett életbe; ezek közül sok vár javításra. Ilyen a váltó-törvény, a kereskedelmi törvény, a csőd-törvény, a büntető törvény, sőt a büntető perrendtartás és az ügyvédi rendtartás is. Természetesen, ha öt évig az obstrukció az ur a képviselőházban, akkor ezeknek a javítására nem kerülhet a sor. Akkor visszafelé megyünk. Reformálni kell a választási törvényt kiáltó aránytalanságait és igazságtalanságait is. Reformra szorulnak az adó- és pénzügyi törvények is; a harmadosztályu kereseti adó nagy igazságtalanságát ki kell korrigálni.

Tennivaló tenger sok van, a szükséges reformok egész sora áll előttünk, (Fodor Gyula dr: Progresszív adó!) valóban a progresszív adó is olyan kérdés, a melyről gondolkozni kell és

a melynek a megvalósítása — tapintattal, okossággal persze — szinte kikerülhetetlen. (Élénk éljenzés.) Egy rövid szót még a vámkérdésekről. Ezekre nézve az a véleményem, hogy az országnak erősíteni kell magát az előbb-utóbb e téren bekövetkező nagy eseményekre. Mindenhez természetesen munka kell és nyugalom, nem pedig obstrukció. (Helyes! Ugy van!)

Legyen szabad most kérést intézni önök-höz tisztelt polgártársaim. Órizzuk meg mi az egész választási harcz alatt higgadságunkat azokkal szemben is, akik megfélekednének magukról. Mi tartuk tiszteletben az ellenvéle-ményt.

Nem folytatom tovább! (Halljuk!) Beszédemet azzal zárom be, hogy bármit hozzon a jövő, arra kérem polgártársaimat, tartsák meg azt a jóindulatot irántam, amelyet most is (Müller Salamon: mindig!) helyesen mondja tisztelt barátom, mindig irántam tanusítottak, mert mindig jóindulatot tapasztaltam részükről. Kérem tartsák meg úgy, amint én megtartom a köteleesség és hála érzetét önökkel szemben, remint ígérem, hogy ha megválasztatom, ennek a városnak az érdekeit teljes erőmből szolgálni fogom. (Perczekig tartó viharos, lelkes éljenzés.)

A taps és éljenzés lecsendesülésével dr. *Hoványi Géza* elnök megköszönte a programbeszédet s azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy a polgárság a most kibontott zászlót diadalra juttatja.

Majd *Tisza* miniszterelnökről emlékezett meg s indítványozta, hogy a zászlóbontás alkalmából a miniszterelnököt táviratban üdvö-zöljék.

Az indítványt elfogadták s a közgyűlés véget ért.

Választási előkészületek.

Dr. Barabás Béla jelölése.

A nagyváradi függetlenségi és 48-as párt választmánya vasárnap délelőtt tartotta ülését, amelyen *Szokoly Tamás* gyengélkedése miatt dr. *Adorján Emil* elnökölt.

Az elnök bejelentette, hogy *Szokoly Tamás*hoz dr. *Barabás Béla* levelet intézett, amelyben hálával és köszönettel fogadja a párt megemlékezését s a jelölést elfogadta.

Dr. *Barabás Béla* kijelentését örömmel vették tudomásul s többek hozzászólása után elhatározták, hogy a párt szerdán, január 11-én deputációt küld Aradra, hogy *Barabásnak* a jelöltséget felajánlja. Együttel felkéri *Barabás Bélát*, hogy január 22-én délelőtt tartsa meg Nagyváradon programbeszédét. Ezen nap este pedig a jelölt tiszteletére bált rendez a 48-as Népkör.

Ezután elhatározták, hogy 300 tagu végrehajtó bizottságot alakítanak.

Végül dr. *Adorján Emil* meleg szavakban üdvözölte a választmányi ülésen ezuttal megjelent a *Nagy Ödön* ny. kir. honvédezt, mint a 48-as párt tagját és kérte, hogy amint a magyar honvédségben vezető pozíciót töltött be, vegye ki a nemzeti jogunkat védő párt harczában is részét az öt megillető első sorban. Nagy ezredes lelkesen mondott köszönetet és zajos éljenzés közben ajánlotta fel erejét és közreműködését a 48-as párt zászlójának.

Ezzel a választmányi ülés azzal a határozattal ért véget, hogy mátol kezdve mindennap este 5 órától kezdve a párt helyiségében együtt lesz s a választást előkészítő munkálatokat megkezdi.

A nagyszalontai választás.

A *»Pesti Hirlap«* irván a biharmegyei választásokról, érdekes leleplezést közöl ekképen: *Szikszay Lajos* kormánypártival két ellenzéki jelölt: *Balogh Mihály* és dr. *Halász Lajos*

(mindkettő Kossuth párti) mérkőzik. *Baloghot*, a volt képviselőt, a szövetkezett ellenzék támogatja, míg az utóbbi jelölt egyedül a kerületben való népszerűségére támaszkodik. — A nagyszalontai szabadalvűpárt gróf *Tisza Kálmán* szerette volna fölléptetni, a miniszterelnök öcscsét, aki azonban nem vállalkozott. Maga *Tisza István* szerelte le, aki családjá tagjait visszaszorította a politikai szereplés teréről. Mint érdekes pikantériát említjük meg, amit Szalontán suttognak az emberek. Azt beszéli a fáma, hogy a fiatal *Tisza Kálmán politikai tekintetben épenséggel nem ért egyet a bátyjával* s telfogását baráti körben volt alkalma kifejezni.

Jelölés Ujfaluban.

A berettyóújfalui választókerület függetlenségi és 48-as polgárai ma, kedden délelőtt 11 órakor tartja *Berettyó-Ujfaluban* a városház nagytermében képviselő jelölt értekezletét, *Leszkay János* pártelnök vezetése mellett. Előre láthatólag a közbizalom ezuttal is a kerület volt képviselője, *Leszkay Gyula* felé fog irányulni, bár ugyancsak függetlenségi programmal más is aspirál a mandátumra. A szabadalvűpárt jelöltje *Szunyogh Szabolcs* esztári földbirtokos, a megyei szabadalvűpárt egyik fővezére, kinek hívei szintén erősen dolgoznak.

Az ugrai jelölés.

Az ugrai szabadalvűpárt vasárnap délelőtt tartott gyűlésén Nagy *Bölny József*et jelölte a kerület képviselőjévé.

Markovics Antal elnök megnyitva az ülést, bejelenti a pártnak, hogy *Tisza István* gróf a mostani választásokkor *nem lép fel* a kerületben. *Tisza István* — mondja az elnök — táviratban *Bölny József*et ajánlja utódául. *Bölny* a párt a kerület képviselőjelöltjének kiáltotta ki.

*Bölny József*et, mikor a gyűlés színhelyére érkezett, *Markovics* pártelnök üdvözölte, mire a jelölt megtartotta programbeszédét. *Bölny*, *Tisza* politikáját vallotta programjának s ígérte, hogy lelkes harczosa lesz a szabadalvűpártnak.

A jelölt gyűlés elhatározta, hogy a miniszterelnököt táviratban üdvözli.

Az egyesült ellenzék ülése.

Az ellenzék vezérbizottsága tegnap, hétfőn délelőtt *Kossuth Ferencz* elnökle alatt ülést tartott, melyen gróf *Apponyi Albert*, gróf *Batthyányi Tivadar*, gróf *Zichy Aladár*, *Darányi Ignác*, *Tóth János* és *Pallay Sándor* párttitkár vettek részt.

A bizottság a következő jelölésekről vett tudomást:

Debreczenben *Thaly Kálmán* és *Bakonyi Samu* tegnap tartott programbeszédét óriási közönség hallgatta végig határtalan lelkesedéssel.

A *kunszentmártoni* választókerület függetlenségi pártja újból *Balogh Mihályt* jelölte.

A *kápolnai* választókerület pártkülönbség nélkül összegyűlt választói *Samassa Jánost* jelölték, aki függetlenségi programmal lép fel.

A *pinczehelyi* kerület választói *Rátkay Lászlót* jelölték egyhangulag.

A *siklói* kerület tegnap újból gróf *Benyovszky Mórict*ot jelölte, aki nyomban megtartotta programbeszédét.

A *dévai* kerület gróf *Thoroczkay Miklós* dissidentet jelölte, ki más programot is adott a választóknak.

A *nagykálloi* függetlenségi polgárok újból dr. *Mezőssy Bélát* jelölték. A jelölt gyűlésről *Kossuth Ferencz*et táviratban üdvözölték.

A *diószegi* kerület függetlenségi polgárai tegnap *Szász Zsombát* jelölték.

Aradon *Barabás Béla* e hó 18-án tartja programbeszédét, melyre gróf *Apponyi Albert* is leutazik.

A *hódmezővásárhelyi* kerület újból *Endrey Gyulát* jelölte.

Az *alsó-dabasi* kerület *Keller István* ügyvédet jelölte ellenzéki programmal.

Szent-Gróthon *Eotvös Zsigmond* Kossuth-párti *Kálmán Károly* néppárti és báró *Harkányi*

Frigyes szabadelpvüparti jelölt áll egymással szembe.

A pápai újpárt tegnap tartott ülésén jelölte báró Bánffy Dezsőt. A jelöltség elvállalására e hó 11-én küldöttség kéri meg az Újpárt vezérét.

Miskolcson a déli kerületben az ellenzék dr Baracs Marczelt jelölte. Az északi kerületben gróf Tisza István miniszterelnök lép fel.

A kispénzi kerületben dr Lázár Nándort akarja megnyerni az ellenzék. Ha ő nem vállalja a megbízást, akkor Purgly László fog fellépni.

Bethlenben a szabadelpvüparti Fejérvári ellen a disszidens Barcsay Tamás lép fel.

A nagyajtai kerületben Weisz Berthold nem lép fel többet. Helyette gróf Bethlen próbálkozik. A szövetkezett ellenzék dr Miklós Gyula budapesti ügyvédet ajánlotta, de a kerület függetlenségi polgárai inkább dr Ferenczy helyi ügyvédet támogatják.

Alvinczen Szócs Pállal szemben Szalánczy Jenő nagybirtokost jelölte az ellenzék.

A hajduböszörményi függetlenségi párt újból Benedék Jánost kandidálta.

A nagyiklodi kerület újból gróf Wass Béla disszidens kiáltotta ki jelöltjéül.

Hajdunánáson egyhangulag Rákosi Viktort jelölte ismét az ellenzék.

Zilah egyhangulag Lengyel Zoltánt jelölte újra.

A jászberényi függetlenség egyhangulag gróf Apponyi Albertet jelölte.

A sádsi választókerület szabadelpvü pártja tegnap tartott értekezletén újból egyhangulag jelölte dr Daróczy Aladár volt képviselőjét, ki megtartotta programbeszédét.

Temesvár város központi választmánya tegnapi ülésében a választást január 26-ára tűzte ki. A szabadelpvüpart szerdai értekezletén Khuen-Héderváry gróf ő Felsege személye körüli minisztert fogja jelölni.

A nagytapolcsányi választókerület szabadelpvüpartja vasárnap tartott pártértekezletén Sulyovszky Dezsőt újból jelölte.

A páksi választókerület függetlenségi jelöltje Szluha István. A lapoknak az a híresztelése, hogy a kerület szabadelpvü jelöltje Ragályi vagy Simoncsits, nem felel meg a valósnak.

A kalocsa-dunapataji választókerület szabadelpvü pártja tegnap tartotta alakuló gyűlését. Jelölés eddig még nem történt. Öttagu bizottságot küldtek ki, kik Budapestre utaztak, hogy az országos szabadelpvü párttal megállapodjanak a jelölt személyére nézve. A szövetkezett ellenzék jelöltje Krasznai Ferencz Kossuth-párti.

A dési kerület egyesült ellenzéki párti választói vasárnap délelőtt tartott gyűlésükön br. Dániel Tiborral szemben a disszidens gróf Desszeuffy Aurélt jelölték képviselőnek, ki a jelöltséget el is fogadta.

A bethleni választó kerület egyesült ellenzéke Barcsay Tamás nagybirtokost jelölte, a szabadelpvüek pedig Déry Zoltánt a vármegye volt főispánját.

Aranyos-Maróthon a választások 26-ára vannak kitűzve. Ujabban Rakovszky Béla nyitranovári földbirtokos lépett fel néppárti programmal.

Selmeczbányán a szabadelpvüpart tegnap megalakult és képviselőjelöltül Heinze Hugó eddigi képviselőt jelölte.

Budapesten. A Belvárosban szabadelpvüparti programmal maga Tisza István miniszterelnök lépett fel, ki vasárnap délután fejtette ki programját. Az egyesült ellenzék Tiszával szemben Andrássy Gyulával megy bele a küzdelembe nagy lelkesedéssel. — A II-ik kerületben Nyiri honvédelmi miniszter, a kormány jelölte, Darányival szemben, ki ugyancsak vasárnap délelőtt mondta el programbeszédét. — A Terézvárosban az eddigi képviselővel Vázsonyi Vilmossal szemben a szabadelpvüpart Hieronymi keresk. minisztert jelölte, ki lakásán fogadta a küldöttséget, mely a jelölést tudtára adta. Hieronymi 15-én ad programot.

A király levele a törvényhatóságban.

— Rendkívüli városi közgyűlés. —

Az új országgyűlés összehívásáról szóló királyi kéziratot már közöltük.

A legfelsőbb kézirat meghirdetése céljából Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap rendkívüli közgyűlést tartott.

Beöthy László főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Dr Bozóky Alajos, Bozóky Béla, dr Döry Ferencz, Fröhlich János, dr Hoványi Géza, dr Konrád Márk, Mezey Mihály, dr Nagy Géza, Nozák Rezső, Papp Miklós, dr Pácz Sándor, Schöpflin Agoston, dr Adorján Emil, dr Altmann Jakab, Balogh Döme, Beczkay Lajos, dr Berkovits Ferencz, Bertsey György, Czegléd Sándor, Czeglédy Jeremiás, Cser János, Fényes Manó, Déry János, dr Halász Lajos, dr Kecskeméti Lipót, Milibák József, dr Radó Ignác, Schwartz Izidor, Schütz Albert, Sulyok István, Széles Lajos, dr Vueskics Gyula, Weisz Károly, Feldmann Izidor, dr Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, Heller Ede, Löwenstein Zsigmond, Reismann Mór, dr Tóth Ferencz, Weisz Mór, Aufricht Mór, Farkas Izidor, Fűchsl Mór, Huzella Gyula, dr Kazay Kálmán, Kiss Elek, Lendler Ferencz, Molnár Lajos, dr Moskovits Miklós, Moskovits Mór, Munk Jakab, Müller Salamon, Plesz Aron, Rimler Károly, Bordé Ferencz, dr Istvánffy István, Eleméry Ferencz, Gerő Armin, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Lukács Ödön, Dus László, Tóth Márton, Rendes Vilmos, ifj. Rimanóczy Kálmán, Stern Miklós, Steiner M. Albert, dr Gram Károly, Sztarill János, Szávó Lajos, dr Baróthy Akos, Kőszeghy József, Ragány János, Szüts Géza.

A megnyitás után a királyi kéziratot a közgyűlés tagjai állva hallgatták meg.

Elnök főispán kijelentette, hogy a királyi kézirat a választásra szükséges intézkedések megtétele végett kiadatik a központi választmánynak.

Dr Halász Lajos szólt a tárgyhoz. Hivatkozott a törvényekre, amely szerint költségvetés vagy indemnitás nélkül az országgyűlés fel nem osztható. Köztudomás szerint sem az 1904. évi zárszámadás nincs letárgyalva, sem az 1905. évi költségvetés nincs megszávozva s így a felosztás jogtalan. A korona tényét nem bírálja, mert azért a kormány felelős. A királyi leirat ellen kifogást nem emel, de indítványozza, hogy a választást ne írják ki s a választási előkészületeket ne foganatosítsák. Irjanak fel a törvénytelenség ellen.

Elnök főispán kijelenti, hogy a közgyűlésnek egyedüli tárgya a királyi levél meghirdetése. Ezt a törvény írja elő.

Dr Halász Lajos óvást emel; a királyi kézirat ne adassék ki a központi választmánynak; a választás ne rendeltesse el, hanem a legfelsőbb kézirat levéltárba tétessék. Erre névszerinti szavazást kér.

Dr Hoványi Géza a szokásra hivatkozik, hogy csak azok a bizottsági tagok szavazhatnak, akiknek igazolása meghirdetve lett.

Dr Halász Lajos ez ellen tiltakozik. A törvény szerint, akiknek megválasztása ellen óvást nem emeltek, gyakorolhatják jogukat.

Elnök főispán törvényellenes indítványt nem bocsáthat szavazásra. Csak arra nézve rendelheti el a szavazást, hogy az óvás jegyzőkönyvbe vétessék.

Dr Halász erre benyújtja a névszerinti szavazást kérő ívet s ennek alapján szavaznak. Az indítvány mellett szavazott 26, ellene 52 városatya s így azt mellőzték.

Mellette szavaztak:

Döri Ferencz, Fröhlich János, Pácz Sándor, Adorján Emil, Altmann Jakab, Balogh Döme, Beczkay Lajos, Czegléd Sándor, Czeglédy Jeremiás, Cser János, Déry János, Halász Lajos, Milibák József, Schwarcz Izidor, Schütz Albert, Sulyok István, Széles Lajos, Weisz Károly, Kazay Kálmán, Kiss Elek, Stern Miklós, Steiner M. Albert.

Ellene szavaztak:

Bozóky Alajos, Bozóky Béla, Hoványi Géza, Konrád Márk, Mezey Mihály, Nagy Géza, Nozák Rezső, Papp Miklós, Schöpflin Agoston, Berkovits

Ferencz, Fényes Manó, Kecskeméti Lipót, Radó Ignác, Vueskics Gyula, Feldmann Izidor, Friedländer Samu, Gábel Jakab, Heller Ede, Löwenstein Zsigmond, Reismann Mór, Tóth Ferencz, Weisz Mór, Aufricht Mór, Farkas Izidor, Fűchsl Mór, Huzella Gyula, Ince Lajos, Ländler Ferencz, Molnár Lajos, Moskovits Miklós, Moskovits Mór, Munk Jakab, Müller Salamon, Plesz Aron, Rendes Vilmos, ifj. Rimanóczy Kálmán, Rimler Károly, Bordé Ferencz, Istvánffy István, Eleméry Ferencz, Gerő Armin, Komlóssy József, Lukács Ödön, Dus László, Tóth Márton, Gram Károly, Sztarill János, Szávó Lajos, Baróthy Akos, Kőszeghy József, Ragány János, Szüts Géza.

A rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvét nyomban hitelesítették.

UJDONSÁGOK.

Előfizetési felhívás.

Új évfolyamát kezdte lapunk ez ujesztendőben s ezzel életének második évtizedébe lépett.

Tizenegyedik évét kezdi lapunk küzdelmes pályafutásának.

Küzdelmes volt a pálya, mert nehéz ma a tisztességnak a sorsa. Nekünk pedig feladatunk volt s feladatunk ma is, hogy a tisztességes hírlapíródalma képviseljük s olyan lapot adjunk a keresztény magyar közönség kezébe, mely nem úz gunyt az erkölcsből, a hazafiaságból, a vallásból. Sőt ellenkezőleg, mi ezekben látjuk a magyarság boldogulásának zálogát; ezeket ápoljuk gyöngéd gondossággal s kérlelhetlenül támadjuk mindazt, a mi velük ellenkezik. Az igazságért küzdünk!

A mellett igyekszünk minden tekintetben jól szerkesztett, pontosan értesült, eleven lapot adni közönségünknek. Az ősi erényekhez való ragaszkodás megfér a modern haladással.

Törekvéseink nemes pártfogásra találtak a közönségnél; nemcsak lapunk virágozik egy évtized óta, hanem ezalatt lapunk munkatársai köréből nyerte kezdeményezőit s lelkes erősségeit a kath. akció, mely egyre terjed. A keresztény magyar öntudat már nem szorul ébresztésre; felébredt és cselekszik.

Lapunk pártolása: ennek az öntudatnak fejlesztése.

Bizalommal fordulunk ezért a keresztény közönséghez, kivált a lelkeskedő papsághoz tanárokhoz, tanítókhöz, tisztviselőkhöz, polgárokhoz, kérve őket, terjeszszék lapunkat még nagyobb körben. Eddigi előfizetőink támogatását jövőre is kérve, biztos reménnyel lépjük át az új évtized küszöbét.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

A »TISZÁNTÚL«
szerkesztősége és kiadóhivatala.

TÁJÉKOZTATÓ.

Jan. 22. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Jan. 29. Kath. Kör közgyűlése.

Febr. 12. Kath. Szabad Liceum matinéja.
 Febr. 25. Kath. Szabad Liceum estélye: dr. Károly Irén Előadása.
 Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
 Apr. 6. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
 Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

* **József főherczeg állapota.** Fiuméből táviratozzák, hogy József főherczeg állapotában a tegnapi nap folyamán nem volt különös változás. Érverés 80, hőmérséklet 37.0. A ma reggel 9 órakor kiadott orvosi jelentés szerint a főherczeg állapota a tegnapihoz képest ismét javult, a szívverés és hőmérséklet rendes, a szívműködés kielégítő.

* **Biharvármegye rendkívüli közgyűlése.** Biharvármegye csütörtökön, január hó 12-én rendkívüli közgyűlést tart, amelynek egyetlen tárgya az országgyűlést összehívó legfelsőbb királyi kézirat meghirdetése lesz. Másnap, január 13-án a vármegye központi választmánya ülészik s kitűzi a választási határnapot, amelyen a vármegye 12 kerületében a választások megtartatnak, kiküldi a választási és szavazatszedő elnököket s a többi szükséges intézkedésekről gondoskodik.

* **A földesur jó szíve.** Igen szép példáját adta a székelyhidi uradalom birtokosa gróf *Stubenberg* József annak, hogy az igazi magyar földesurnak hogyan kell megbecsülni alkalmazottját, ki hűséggel szolgálja urát. Nem rég megemlékeztünk az uradalom főtisztjének *Pehártz* Sándornak haláláról. *Pehártz* egy fél emberéleten keresztül szolgálta az uradalmat hűséggel, odaadóan, lelkiismeretesen. A földesur mindig elismeréssel adózott a derék tisztjének, mikor pedig, mint most utólag értesülünk hosszasan munkásság után a betegség ágyba döntötte, a gróf többször meglátogatta naponkint s vigasztalta a beteget és hozzátartozóit. A 8 héti tartó betegség alatt minden költséget a gróf viselt. A halál bekövetkezése után pedig a gróf maga rendezte a temetést és az elhunyt özvegyének és hátrahagyott árvaainak tisztességes megélhetést biztosított továbbra is. A nemes szívü és fenkölt gondolkozásu gr. még a korporsót is vitte kézen többi tisztjeivel egészen a sir szájáig. A temetésen résztvetteket nagyon megindította a gróf nemeslelkűsége. Vajha minden földesur ilyen nemesen érző szívvvel bírna.

* **Kitüntetések.** Ő Felsője *Szombathelyi Győző Komárom* vármegye nyugalmazott alispánjának a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a m. kir. udvari tanácsosi címet díjmentesen *Gressler Vilmos* kisujfalusi földbirtokosnak pedig a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a *Ferencz József*-rend lovag keresztjét adományozta.

* **Mikor lesz a választás Nagyváradon?** Ma dől el, hogy mikor lesz a képviselőválasztás Nagyváradon. Előzetes hírek szerint január 26-ra tervezik a választást. Nagyvárad város központi választmánya ma, kedden, január 10-én délelőtt 11 órakor tartandó ülésén határoz a választás idejére nézve, valamint a felett, hogy három szavazatszedő küldöttség lesz-e, vagy az eddigi szokáshoz képest kettő. Ugyancsak ezen ülésen küldik ki a választási elnököt és küldöttségi elnököket, jegyzőket a személyazonossági tanukat.

* **Szakértő vizsgálat a Ferencz József laktanyában.** A város tulajdonában levő katonai laktanyákba ingyen szolgáltatja a város az emberi élvezetre szükséges vízvezetékű vizet. A lovak itatása s más hasonló célokra szivárványos kutakat állított fel. Azonban sok kellemtelenség volt már abból, hogy a katonák a lovak részére is a vízvezetékét használták, s így

a nem szivattyuzott kutakban a víz megromlott. A *Ferencz József* huszár laktanya parancsnoksága is azt állítja, hogy a szivárványos kutakban a víz romlott. Ennek a konstataciója czéljából január 11-én délelőtt 9 órakor egy vegyes bizottság megvizsgálja a laktanya udvarán levő kutak vizét.

* **Uj egyetemi tanárok.** Ő Felsője a vallás-és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a magyar irodalomtörténetnek a budapesti tudományegyetem üresedésben lévő tanszékére dr. *Széchy Károly* kolozsvári tudományegyetemi nyilvános rendes tanárt nevezte ki. A magyar irodalomtörténetnek előadására az egyetemen ő felsője egy második tanszék is szervezett egyidejűleg s erre pedig dr. *Rádl Frigyes* budapesti főreáliskolai rendes tanárt nyilvános rendes tanárrá nevezte ki a rendszerített illetményekkel.

* **Fegyverrel játszás vége.** *Fodor Zsigmond* nagykágyai illetőségű 16 éves kádár inas tegnap délután *Forvig Lénárd* nevű társával egy *Kállai* nevű inasnál volt látogatóba. A suhancok jobb multság hiján egy 6. mm. flobert fegyverből lövöldöztek és pedig a gyeritya lángjába a szobában. *Forvig* a sörétre töltött fegyverrel azután hátra lötte *Fodor Zsigmondot*, kinek a gerinczét is megsértette a néhány sörét. *Fodor Zsigmond* ma délelőtt az irgalmasak kórházában jelentkezett fölvetelre, hol az orvosi vizsgálat során sebesülését súlyos természetűnek találták. A rendőrségnek tudomására jutván az eset, *Forvig Lénárdot* letartoztatta.

* **Hirdetmény.** Nagyvárad város tanácsa részéről a magán borfogyasztás megváltása végett az egyezségi ajánlatok megtételére határidőül 1905 év január hó 16, 17 és 18 napjai tűzettek ki. Felhivattak tehát mindazon szőlőbirtokos termelők, továbbá a magánfogyasztók, kik a borital adót 1905 évre általán összegben óhajtják megváltani, hogy a fent kitett határidőben a Városház tanács termében mindenkor d. e. 9 óráig déli 12 óráig a kiküldött bizottságnál annyival inkább is jelentkezzenek s a megajánlott megváltási összeget készpénzben a kiküldött bizottságnál lefizessék, mivel ezen határidőn túl jelentkezések elfogadhatni nem fognak. Az általánosítás tárgyában felleendő jegyzőkönyvben foglalt feltételek a magán teleket azonnal kötelezik, a városra nézve azonban csakis az esetben lesz kötelező, ha az a várad m. kir. pénzügyigazgatóság részéről jóhágyva lesz. Nagyvárad 1905 január hó 4-én, *Lukács Ödön*, adó és pénzügyi tanácsos.

* **Lopások.** *Csák György* cipész iparos Szent János utca 46 szám alatt levő műhelyéből, az ajtón volt lakat leverése után 3 pár cipőt lopott el ismeretlen tettes 20 korona értékben. — *Mohácsi László* építész tegnap este 11 óratájba tart haza Szabadság utca 7 szám alatti lakására. Szobajtajának kulcsa az ajtófélfán függött és midőn *Mohácsi* benyitott, holmijait össze-vissza turkálva s javarészt a szobaközepén levő bőröndbe begyömöszölve találta. Kétségtelenül tolvaj járt a lakásba, kit munkájában megzavarhattak. Mindez azonban nem gátolta meg az ismeretlen enyves kezűt abban, hogy legalább *Mohácsinak* fekete színű bársony galléros és 120 koronát érő téli kabátját valamint nickel zsebóráját magával ne vigye. — A Pannonia szálló jelenleg még használatba nem lévő étterméből, melyben különféle berendezési tárgyakat tartanak jelenleg és a mely helyiségbe a portás lakásán át szabad bejárat van, a napokban elloptak két darab 60 korona értékű porcelán edény. A lopási esetekben nyomozást folyamatba tette a rendőrség.

* **Ritka kedvező alkalom** kínálkozik most tisztelt olvasóinknak, kézműúru szükségleteit beszerezni. A közkedveltségnek örvendő s általános szolidaritásáról s jó és finom áruiról elismert *Wallerstein Fülöp és fiai* czég, más vállalat miatt hatóságilag engedélyezett végeladást csinál s az egész raktár készletét, gyári áron alól kiárusítja. Saját érdekében felhívjuk ez uton is t. olvasóink figyelmét erre a ritka kedvező alkalomra.

* **Van szerencsém a n. é. közönség** becses tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő modern helyiségben minden szerdán este kitűnő tündős, májas, véres hurka és kolbász kapható. Ugy mint minden pénteken este halpaprikás. Ezenkívül bátorodom becses figyelmüket felhívni a kitűnő érmelléki, nagyvárad és aradi hegyaljai termelőktől beszerezett boraimra, melyet igen tisztelt vendégeim rendelkezésére bocsátom, azon jó reményben, hogy úgy mint eddig, ezentul is kérem becses pártfogásukat maradtam kiváló tisztelettel **Szabó Gyula** vendéglős.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Takarodó.
Szerda: Fecskefészek.
Csütörtök: D. u. A pártütők ifj. előadás, este A vén leányok.
Péntek: A vén leányok
Szombat: Fecskefészek.

* **Szép Heléna.** Ijesztően csekély számú közönség; úgy látszik befagyott az érdeklődés a legszebb operettek egyike iránt. Még szerencse, hogy a szereplők érdeklődése nagyobb volt s megmentette, sőt nagygyá tette az erkölcsei sikert. *Wlassák Vilma* Helénája és *Békefi Páris* királyfia pompás központjai voltak estének. Mindkettejüknek éneke remekül egészítette ki egymást s *Békefi* rutinos játéka egyébként is tökéletessé tette szerepét. *Szathmáry Calchasa* megint csupa ötlet és kedves humor volt; forrása állandó derűtségnak. *Bérczi* a régi burleszk *Menelaus*; kár, hogy egyes jeleneteit megrövidítették. *Rédei*, *Bognár*, *Benkő Jolán* egészítették ki az összjátékot, mely a sok szerepcsere daczára (alig lehetett a színlepot használni) elég jó volt.

* **Takarodó.** Ma, kedden kerül színre a Szigligeti színházban a tavalyi színműidény egyik legnagyobb sikerű darabja a *Takarodó* cz. pompás katonai tárgyú darab tavaly igen nagy sikerrel került színre nálunk s az idén ugyanazokkal a szereplőkkel megy, mint a premiéren. Főszereplők: *E. Kovács M.*, *Tóth*, *Klenovits*, *Szarvasi*, *Krasznai*, *Horváth*, *Bérczi Rédei*.

EGYESÜLETEK.

* **A magántisztviselők gyűlése.** A magántisztviselők egyesülete *Fényes Manó* elnökkel választmányi ülést tartott melyen több fontos folyó ügy letárgyalása után elhatározták, hogy a legközelebbi nagy estélyt február 4-én, a tisztújító közgyűlést pedig február 19-én tartják meg. Ennek előkészítésére *Veisz Lajos* elnöke alatt 7 tagú jelölő bizottságot küldtek ki.

Igazságszolgáltatás.

Lázítással vádolt képviselő.

A chloppii hadiparancs kibocsátása idejében dr. *Lengyel Zoltán* volt országgyűlési képviselő cikksorozatát irt, amelyben erős hangon nyilatkozott a parancsról, a királyról és a hadseregről. E miatt aztán a királyi ügyészség a király megsértése, a hadsereg megsértése és a hadsereg ellen irányuló lázítás sajtóvétsége miatt pörbe fogta *Lengyelt*, akinek ügyébe a főtárgyalást a mai napra tűzte ki a budapesti büntetőtörvényszék, mint esküdtbíró. A tárgyaláson *Zsitvay Leó* kúriai bíró elnökölt; a

közzéadás pedig dr. Magyar István királyi ügyész képviselte.

Dr. Lengyel Zoltán beadványban arra kérte a bíróságot, hogy napolja el a tárgyalást, mert mint képviselőjelölt kerületében kénytelen tartózkodni és védője Eötvös Károly szintén vidéken van. A bíróság tekintettel arra, hogy a tárgyalások sorrendjén már bajos változtatni, a kérelmet nem teljesítette. Lengyel a mai tárgyaláson nem jelent meg, mire a királyi ügyész azt indítványozta, hogy a törvényszék rendelje el a vádlott elővezetését.

A bíróság az indítványt elfogadta, elrendelte az elővezetést, amit azonban nem lehetett foganatosítani, mert nincs a fővárosban.

Mikor a törvényszék kiküldöttje a bíróságnak jelentést tett, hogy a vádlott nem volt feltalálható, dr. Magyar István királyi ügyész azt indítványozta, hogy helyezték Lengyelt előzetes letartóztatásba. A bíróság egyelőre függőben hagyta a döntést.

TANÜGY.

Értesítés. Azon t. magán- és köztisztviselő urakat, a kiknek az államszámvitelani képesítést kell kimutatniok, ezennel értesitem, hogy az államszámvitelani helybeli kir. kath. jogakadémián az 1904-5. tanév II. felében heti 2 órában adatik elő. Beiratkozni nálam kell, a tandíj az egész félévre 10 korona. Az előadások f. hó 23-án kezdődnek. Kelt Nagyváradon, 1905. jan. 9. Dr. Bozóky Alajos kir. tanácsos, igazgató.

TÁVIRATOK.

A végrehajtó bizottság gyűlése.

Budapest, január 9. (Saját tud. táv.) Az ellenzéki végrehajtó bizottság ma délelőtt ülést tartott a képviselőjelölések tárgyában.

A bizottság elhatározta, hogy a nemzethez intézendő manifesztumot holnap fogják szétküldeni az országban.

A székelyhidi mandátum.

Budapest, január 9. (Saját tud. táv.) A székelyhidi kerületben az ellenzék egyrésze Molnár Ákossal szemben Szabó József budapesti ügyvédet akarja felleptetni képviselőjelöltnek.

A Szabó pártiak a központ támogatását kérték, de Kossuth megtagadta azt. Levelében, melyet a pártelnökhöz intézett, azt írja, hogy hazafiui aggodalommal hallja, hogy pártütés történt a székelyhidi kerületben. Tömörüljenek Molnár zászlója alá, mert csak így juttathatják diadalra a 48-as eszméket.

Elhunyt nagykövetségi tanácsos.

Nápoly, jan. 9. Pangirisz bej. a római török nagykövetség tanácsosa szívbajban elhalálozott.

A háború.

Stössel becsületszava.

Budapest, január 9. (Saját tud. táv.) Stössel ma hét más tábornok társával becsületszavát adta Nogi tábornoknak, hogy a háboruban nem fognak többé a Japánok ellen harcolni.

A harmadik hajóhad.

Budapest, jan. 9. (Saj. tud. táv.)

A csár 500 milliót áldoz a harmadik hajóhad felépítésének czéljára.

Hulli bizottság ülése.

Budapest, január 9. (Saját tud. táv.) A hulli vizsgáló bizottság ma 10 órakor titkos ülést tartott, hogy megállapítsa a további tárgyalások módját.

Czirkálók és torpedónaszádok Port-Szaidban.

Suda, jan. 9. Az Oleg. az Izumerud, Dnjeper és Rion nevű orosz czirkálók, valamint a Grósnij, Gromszki és Rezoj nevű torpedónaszádok tegnap délután elindultak Port-Szaidba.

London, január 9. A Reuter-ügynökség jelenti Port-Arturból Fuzanon át: Stössel és Nogi tábornokok összejövetelénél azt mondta Stössel: A háború igazi oka az, hogy az oroszok nem ismerik Japán katonai kvalitásait, Feladta az erősséget, mert csak pár napig és nagy áldozatokkal tarthatta volna magát. A japán 12 hüvelykes ágyuk megérkezése volt az ostrom fordulópontja. Stössel tábornok bámulattal hallotta Kuropatkin vereségét. Azt mondta, hogy felesleges a balti hajóhadnak utját folytatnia.

NYILTTÉR.

Nincs lehetetlenség!

Ez már igazán ritka alkalom.

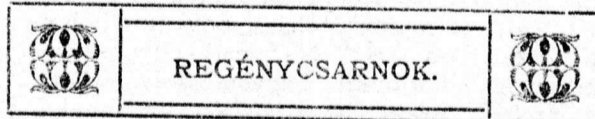
Használja is azt ki minden vevő!

Ilyen ritka alkalom rég volt és soká lesz, hogy még **órát** és **ékszer** is gyári áron alól lehessen beszerezni. Miért? Mert a napokban a Klein-féle óra és ékszer raktáron levő tárgyakat árverésen megvettem. És így mindenki kevés pénzért szép **ajándékot** vásárolhat. Nagy tömeg óra, arany és ezüst gyűrűk, fülfüggők, láncok, karpereczek, joujouk, evőeszközök, stb kerülnek eladásra. Továbbá szemüvegek, víz-, láz-, és szoba-hőmérők leszállított árban. Törött vagy ócska aranyat vagy ezüstöt pénzért, vagy cserébe a legmagasabb árban beváltom. Ora, ékszer és látszer javítás pontosan, jótállás mellett elkészítetik. — Minden verseny kizárva.

FREUND BENJÁMIN

műorás, ékszer- és látszerész.

Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi szálloda.

GILLIAN.

Angolból átdolgozva. 25

— Miért volna vége? — kérdezte Berti.

Gillian nyugodtan nézett reá.

— Mert vége, mihelyt Gilbert megtudta a valót.

— De ha soha sem tudja meg! mondotta Berti. Hallgass reám! Az én vállam szélesebb és erősebb, mint a tied, én biztosan elviselem azt a terhet, mely alatt a te gyöngye tested összeroskad. Azért hagyj csak rajtam azt a terhet, én szívesen elviselem, mert érted teszem.

Gillian kérdőleg, félig ijedt tekintettel nézett Bertire.

— Hogyan? De az lehetetlen!

Berti szeme lázasan ragyogott.

— Miért volna lehetetlen? Nem is lehet másképp. Már el is késtél a vallomással. Ha

egyáltalában szándékos volt beszélni, tegnap este kellett volna megtenned. Most el sem hinnék, ha magadra vállalnád a dolgot, azt mondanák, hogy mesét beszélsz, melyet azért eszeltél ki, hogy engemet megmentés, hogy irántam való szeretetből vállald magadra a lopást. Egy szavadat sem hinnék el többé. Gillian, neked most már hallgatnod kell, nincs más választásod.

Gillian felnézett, ajkai remegtek egy kissé de néhány pillanatig nem szólott, midőn aztán válaszolt, hangja tele volt fájdalmas meglepetéssel és szemrehányással.

— Berti, valóban nagyon kellett sülyednem a szememben, ha felteszed rólam, hogy elég gyáva és önző lehetek arra, hogy töled ilyen áldozatot elfogadjak — mondá.

— Ez oly áldozat, ha ugyan áldozatnak nevezed, melyet teljes készséggel hozok — válaszolta Berti gyorsan. — Nézd, édesem — s megfogta remegő kezét és szomorúan tartotta — én szeretlek téged, mindig szerettelek. Igen tudom — tette hozzá, midőn látta Gillian ijedt tekintetét — tudom, édesem, hogy oly dologról szólok, melyről beszélnem nem szabad, csak egy pillanatig enged, hogy ezen a tilos uton maradjunk. Feledjük el az utolsó tizenöt hónapot, feledjük el, hogy Gilbert felesége és a kis baba anyja vagy, csak arra emlékezz, hogy te vagy az egyetlen nő, kít valaha szerettem, a kinek boldogsága a legdrágább nekem ez életben.

Berti hangjában a szerelem csengése hangzott, Gillian arcán nyugvó kék szeme szikrázott. Gillian reszketett, könny toltult a szemébe s nagy égő csöppekben hullott a kezeire. Berti lehajtott és felcsókolta a könnyeket.

— Emlékezzél erre, édesem — ismételte s örömriválás volt a hangjában.

Gillian felnézett rá.

— Hogy emlékezzem rá! Hát lehetséges-e hogy el tudnám felejtani? — kiáltott fel.

— Elfelejtet — mondá sebesen Berti — e pillanatban is elfelejtet, midőn habozol úgy cselekedni, a mint kérlek.

Gillian rázta a fejét.

— Nem, mondá, Berti ne kísérelj! Oh, azt gondold, hogy a visszaemlékezés nem fáj nekem, vagy azt hiszed, nem értem, hogy jobb volna nekem úgy tenni, a hogy te kívánod, bűnöm terhét a te vállaidon hagyni, hogy magam sértetlenül maradjak? De nem tudom ezt megtenni, vissza kell utasítanom áldozatodat.

— Nincs jogod visszautasítani, folytatá Berti, mind határozottabb hangon. Neked önmagadon kívül másokra is kell gondolnod. Én egyedül állok a világon. Keveset határoz az, hogy elbukom-e, vagy sem, bizonyos hogy bármi lesz is a sorsom, én egyedül állok a világon, de te nem vagy ily helyzetben. Neked férjedre és gyermekedre is kell gondolnod, és egy nagy név becsületét kell fentartanod, a nagy név nagy kötelezettséggel jár, szegény Gilliam. Bármint követ el egy Wynnsarjadék — i s Berti keserűen mosolygott — azon senk sem fog meglepődni, de a Gilbert neve mocskotalan. Vajjon, édesem, szeretnél-e az első lenni, ki megbecsteleníti ezt a nevet és szégyent hoz reá?

Berti feleletre várt, de nem kapott. Gillian szívében heves küzdelem folyt a hajlandóság és lelkiismeret között s néhány perczig nem tudott szólani. Megvallani az igazat: oly jó lett volna; meg nem vallani: oly csábító. Soha sem hitte Bertiről, hogy szívében oly mély és erős érzelmek laknak, s most csudálkozó tekintettel nézett rá.

Berti részben gyanította, hogy minő gondolatok foglalkoztatják cousineja lelkét s így szólt hozzá:

— Ugye, ez már helyes, okos asszony kezdesz lenni — mondá. Ez a dolog az én titkom s igérd meg, hogy nem szólsz róla sem Gilbertnek, sem másnak, míg én fel nem hatalmazlakrá. Oh, gyermek — tette hozzá, midőn Gillian tilakozó mozdulatot tett felével — ez csak egy ideig fog tartani. Majd idővel — és hangja mélyebb s komolyabb lesz — ha bebizonnyítottad férjednek, hogy Wynnsarjadék s képes jónak, hü feleségnek, szerető anyának

Maradékok félárban.

Menyasszonyok és bálozók részére.
 Fehér selymek, selyem gázok, selyem szövetek, koszorúk, fátyolok, damast áruk, női fehérneműek, PAPANOK, ÁGY-garnitúrák és kész kelengyékben *óriási választék*
 — a legolcsóbb árban. —

Kovács L. és Társa cégénél
 Nagyvárad, Zöldfa-uteza elején.

Maradékok félárban.

Mindenkinek érdeke!
bevásárlásait
 a
WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI-féle
 (BÉMER-TÉR)
 hatóságilag engedélyezett **végeladásban**
 beszerezni, hol mindennemű kézmű, divatáru, férfi és női
 fehérneműek, női és gyermek kabátok gyári áron
 alul az üzlet teljes felosztása miatt **végleg kiárusítatnak.**
Berendezés eladó. Üzlethelyiség kiadó.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.